

कार्यक्रम अंदाजपत्रक

२०१६-२०१७

विधि व न्याय विभाग

(सर्व कार्यालयांसहित)

PERFORMANCE BUDGET

2016-2017

LAW AND JUDICIARY DEPARTMENT

(Including all Offices)

(iii)

अनुक्रमणिका
CONTENTS

	<i>Page No.</i>
प्रस्तावना Introduction	1
समग्र कार्यक्रम Overall Performance	3
कार्यक्रमवार-तपशील-एकूण अर्थसंकल्पीय अंदाज, २०१४-२०१५ <i>Programmewise--Details of Total Budget Estimates, 2014-2015</i>	
विवरण पत्र "अ" Statement "A"	5
विवरण पत्र "ब" Statement "B"	10
कार्यक्रम - <i>Programme</i>	
१. विधी व न्याय विभाग (मंत्रालय विभाग) Law and Judiciary Department (Mantralaya Department)	13
२. उच्च न्यायालय High Court	43
३. दिवाणी, सत्र आणि फौजदारी न्यायालये Civil, Sessions and Criminal Courts	65
४. सी. बी. आय. न्यायालय C.B. I. Nyayalya	95
५. ग्राम न्यायालय Gram Nyayalya	97
६. लघुवाद न्यायालय Small Causes Court	103
७. मुख्य महानगर दंडाधिकारी न्यायालये, मुंबई Chief Metropolitan Magistrates Courts, Mumbai	111
८. महाप्रशासक आणि शासकीय विश्वस्त Administrator General and Official Trustee	117
९. मुंबईचे शेरीफ Sheriff of Mumbai	125
१०. विधी सल्लागार व समुपदेशी Legal Advisors and Counsels	130
११. धर्मादाय संघटना Charity Organisation	155
१२. धर्मादाय दाननिधी Charitable Endowments	187
१३. निबंधक, भागीदारी संस्था Registrar Partnership Firms	195
१४. महाराष्ट्र राज्य विधी आयोग Maharashtra State Law Commission	201
१५. महिलांचे सक्षमीकरण	203

प्रस्तावना INTRODUCTION

१. या प्रकाशनात विधि व न्याय विभागाचे कार्यक्रम अंदाजपत्रक प्रस्तुत करण्यात आले आहे. विभागाचे कार्यक्रम आणि कार्ये यांचा आढावा नेमून दिलेल्या कार्याच्या पार्श्वभूमीवर घेणे हा कार्यक्रम अंदाजपत्रकाचा उद्देश होय. विभागाने ज्या कार्यक्रमासाठी निधीची विनिर्देशपूर्वक मागणी केली आहे, अशाच कार्यक्रमाचा अंतर्भाव कार्यक्रम अंदाजपत्रकात केलेला आहे. विधि व न्याय विभागाच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या अर्थसंकल्पीय अनुदानाचा तपशील तक्ता 'अ' व 'ब' मध्ये नमूद करण्यात आला आहे.

२. विधी व न्याय विभाग हा शासनाचा विधिविषयक सल्लागार विभाग म्हणून आणि दुय्यम न्यायालयांचा तसेच विभागाच्या अधिपत्याखालील कार्यालयांचा प्रशासकीय विभाग म्हणून काम करतो. न्यायमंडळास त्यांच्या गरजेप्रमाणे शासनामार्फत अनुदान दिले जाते.

३. सल्लागार विभाग म्हणून विधि व न्याय विभाग करीत असलेली कामे मुख्यतः तांत्रिक असतात. हा विभाग मुख्यतः खालील चार विषयावर मंत्रालयातील प्रशासकीय विभागांना विधिविषयक सल्ला देत असतो.

(१) भारताचे संविधान तसेच वेगवेगळे दिवाणी व फौजदारी अधिनियम, नियमावली व विनियम इत्यादी अंतर्गत उद्भवणारे विधिविषयक मुद्दे,

(२) विधिविधान (प्रधान व गौण असे दोन्ही),

(३) वाद (दिवणी व फौजदारी असे दोन्ही),

(४) अभिहस्तांतरणपत्र करणे.

४. कार्यक्रम अंदाजपत्रकाच्या तंत्रानुसार प्रत्येक कार्यक्रम चार भागांत विभागण्यात आला आहे. तो म्हणजे :-

(१) प्रस्तावनात्मक, (२) वित्तीय आवश्यकता, (३) कार्यक्रमाच्या कार्यभारचा सारांश व आर्थिक गरजांबाबत स्पष्टीकरण, (४) कर्मचारी विषयक गोषवारा.

वित्तीय आवश्यकतेसंबंधीच्या भागाचे आणखी तीन भागांत वर्गिकरण करण्यात आले आहे व ते म्हणजे :-

(अ) कामाचे वर्गिकरण :- हे योजनेवरील खर्च करण्याचा हेतू वा प्रयोजन याचा स्पष्टपणे उल्लेख करते.

(ब) उद्दीष्ट :- कोणत्या अधिकाराच्यामार्फत कसा खर्च होणार याबाबतचे स्पष्टीकरण देते.

(क) स्रोत :- कार्यक्रमनिहाय व लेखाशीर्षनिहाय व त्याखाली येणारा सर्व खर्च इत्यादी बाबतच्या तरतुदी दर्शवितात.

५. कार्यक्रम अंदाजपत्रक हे मुल्यमापनाचे प्रतीवृत्त नसते हे सर्वमान्य आहे. विधि व न्याय विभागाने केलेल्या निरनिराळ्या कार्याचे स्वरूप लक्षात घेऊन उपलब्ध असलेल्या असलेल्या आधारसामग्रीच्या मदतीने करण्यात आलेली वेगवेगळी कार्ये शक्यतो दर्शविण्यात आली आहेत.

समग्र कार्यक्रम

OVERALL PERFORMANCE

प्रशासकीय बाजू :-

विधि व न्याय विभागाचे प्रशासकीय कामकाज पाहणारी एकूण २६ कार्यासने आहेत.

२. श्री. सिध्दी विनायक गणपती मंदिर न्यास प्रभादेवी (मुंबई) श्री. सिध्दी विनायक गणपती टेंपल (ट्रस्ट) प्रभादेवी या मंदिराचा कारभार पाहण्यासाठी शासनाने “श्री. सिध्दी विनायक गणपती टेंपल ट्रस्ट व्यवस्थापन समिती” ची स्थापना केली आहे. सदर न्यासाकडे जमा झालेल्या निधीचा विनियोग मंदिराचे व्यवस्थापन, पूजा-अर्चा व भक्तगंगासाठी सोय उपलब्ध करून देण्यासाठी व सर्वसाधारण जनतेसाठी करण्याचा समितीचा प्रयत्न राहिल. व्यवस्थापन समितीने शैक्षणिक तथा इतर सार्वजनिक धर्मादाय संस्थाना व रुग्णांना खालील प्रमाणे देणगी रुपाने मदत केली आहे :- (३१ जानेवारी २०१६ पर्यंत)

वर्ष Year	वर्षाच्या आरंभाची शिल्लक Opening Balance	जमा झालेल्या रकमा Amount Received	देणगी रुपाने केलेली मदत Help given by way of Donation
1	2	3	4
2014-2015	146797215	664392386	256408309
2015-2016	8718089	518797658	254382467

३. श्री. साईबाबा मंदिर, शिर्डी हा उत्पन्न व खर्चाच्या दृष्टीने भारतातील दुस-या क्रमांकावर असणारा सार्वजनिक न्यास आहे. या न्यासाची नोंदणी मुंबई सार्वजनिक न्यास नोंदणी अधिनियम, १९५० अन्वये श्री. साईबाबा संस्थान, शिर्डी या नावाने करण्यात आली आहे. संस्थानतर्फे अधिक व्यापक व कल्याणकारी कार्यक्रम जनहितार्थ राबविता यावेत यासाठी तसेच न्यासाचे व्यवस्थापन अधिक चांगल्या प्रकारे करता यावे म्हणून महाराष्ट्र अधिनियम, १४, दिनांक १७ ऑगस्ट २००४ अन्वये न्यासाचे व्यवस्थापन महाराष्ट्र शासनाच्या नियंत्रणाखाली आणण्यात आले आहे. न्यास आर्थिकदृष्ट्या स्वयंपूर्ण असून न्यासातर्फे विविध धार्मिक उपक्रमांना तसेच सामाजिक कार्यांना आर्थिक सहाय्य दिले जाते. न्यासाचा दिनांक डिसेंबर २०१५ पर्यंतचा जमाखर्चाचा तपशिल पुढीलप्रमाणे आहे.

वर्ष Year	आरंभीची शिल्लक रु. Opening Balance Rs.	जमा रक्कम रु. Amount Received Rs.	खर्च रक्कम रु. Expenditure Rs.
1	2	3	4
2014-2015	11246125492	4913182977	2951319037
2015-2016	13964306516	5404501275	3246450941

४. उच्च न्यायालय व इतर न्यायालयात दाखल झालेली, निकालात काढलेली व प्रलंबित असलेल्या प्रकरणांची २०१४-२०१५ ची तुलनात्मक स्थिती खालीलप्रमाणे.

न्यायालयाचे नाव	आरंभी प्रलंबित असलेली प्रकरणे		दाखल केलेली प्रकरणे		निकालात काढलेली प्रकरणे		वर्ष अखेरीस प्रलंबित प्रकरणे		न्यायाधिशांची पदे	Name of Court
	Pending Cases at the beginning		Cases instituted		Cases disposed of		Cases pending at the end of the Year			
1	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	10	11
मूळ शाखा ...	47924	50784	25150	29319	22290	25680	50784	54423	75	1. High Court
अपील शाखा ...	301913	364576	120169	126567	108290	110023	313792	330336	75	Original side
एकूण ...	349837	415360	145319	155886	130580	135703	364576	384759	75	Appellate side
										Total

Administrative Side---

There are 26 Desks who look after the administrative work of the Department.

2. Shri Siddhi Vinayak Ganapati Temple Trust Prabhadevi (Mumbai)

For the management of the Shri Siddhi Vinayak Temple at Prabhadevi., The Government has constituted Committee called “Shri Siddhi Vinayak Ganapati Temple Trust Management Committee”. The said Temple Trust has to its credit the fund which will be utilised by the Management Committee for the administration of the Temple, Puja, daily rituals and for providing best facilities to the devotees and the public at large. The Committee has given donations out of these funds to various educational and other charitable Public Institutions and patients as mentioned below :- (31st January 2016)

3. Shri Saibaba Sansthan, Shirdi, is second largest public charitable trust in India, as far as income and expenditure are concerned. The Trust is registered under Bombay Public Trusts Act, 1950 in the name of Shri Saibaba Sansthan Shirdi. In order to implements schemes on large scale and in larger public interest so also for giving better administration to the trust, the administration of the trust is brought under control of Maharashtra State, by Maharashtra Act No. 14, dated 17th August, 2004. The trust is financially self sufficient. It is extending helping hand to various religious and social organisations. Unaudited income and expenditure of the trust upto to December 2015 are as follows :-

4. The comparative Figures of the Cases instituted, disposed off and pending in the High Court and other Courts for the year 2014-2015 are shown below :-

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
२. नगर दिवाणी व सत्र न्यायालय.	...	76728	76452	54692	53955	54468	53992	76452	76452	90	2. City Civil and Sessions Court
३. जिल्हा व सत्र न्यायाधीश सहन्यायधिसांसह, निवड श्रेणी न्यायाधीश अपर जिल्हा न्यायाधीश, दिवाणी न्यायाधीश, मुख्य न्यायदंडाधिकारी व न्यायाधीश जलदगती न्यायालय	2345002	2278791	1495536	1379893	1554455	1271535	2193170	2392591	-	-	3. District and Sessions Judge including Additional Judges, and Chief Judicial Magistrates.
४. लघुवाद न्यायालय											4. Small Causes Court
(१) मुंबई	...	27922	27627	7587	7727	7882	7122	27627	28232	44	(1) Mumbai
(२) पुणे	...	7127	7095	4752	2332	4784	2479	7095	6948	8	(2) Pune
(३) नागपूर	...	2623	2796	1379	762	1206	448	2756	3110	3	(3) Nagpur
५. महानगर दंडाधिकारी, मुंबई.	...	357740	334333	219136	466166	242543	453759	334333	346740	75	5. Metropolitan Magistrate Court Mumbai.
६. कौटुंबिक न्यायालय											6. Family Court
(१) मुंबई	...	11667	11918	8228	7988	7977	8237	11918	11669	7	(1) Mumbai
(२) पुणे	...	4674	4559	4201	4067	4316	3793	4559	4833	5	(2) Pune
(३) नागपूर	...	4607	4954	3881	3655	3534	2952	4954	5657	4	(3) Nagpur
(४) औरंगाबाद	...	1520	1589	1889	1722	1820	1504	1589	1807	2	(4) Aurangabad
(५) अमरावती	...	1059	1264	690	727	485	713	1264	1278	1	(5) Amrawati
(६) अकोला	...	482	535	580	561	527	430	535	666	1	(6) Akola
(७) नाशिक	...	1814	2108	1506	1583	1148	1321	2108	2370	1	(7) Nashik
(८) ठाणे	...	1407	1554	1053	1067	906	970	1554	1651	1	(8) Thane
(९) सोलापूर	...	1518	1051	676	745	1143	764	1051	1032	1	(9) Solapur
(१०) कोल्हापूर	...	625	599	531	573	557	515	599	657	1	(10) Kolhapur
(११) नांदेड	...	-	-	1314	1490	321	697	993	793	1	(11) Nanded
७. सी. बी. आय. न्यायालय	...	--	-	--	-	--	-	--	-	--	7. C.B.I. Court
८. ग्राम. न्यायालय	...	--	-	--	-	--	-	--	-	--	8. Gram Nyayalaya
(१) वर्धा	...	17	21	32	158	28	27	21	22	-	(1) Vardha
(२) रत्नागिरी	...	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(2) Ratnagiri
(३) अहमदनगर	...	--	-	--	-	--	-	--	-	-	(3) Ahmednagar
(४) रायगड	...	--	-	--	-	--	-	--	-	-	(4) Raigad
(५) चंद्रपूर	...	--	-	--	-	--	-	--	-	-	(5) Chandrapur
(६) धुळे	...	--	-	--	-	--	-	--	-	-	(6) Dhule
(७) नांदेड	...	--	-	--	-	--	-	--	-	-	(7) Nanded
(८) ठाणे	...	--	-	--	-	--	-	--	-	-	(8) Thane
(९) पुणे	...	--	-	--	-	--	-	--	-	-	(9) Pune
(१०) जळगाव	...	--	-	--	-	--	-	--	-	-	(10) Jalgaon